

Фінансується
Європейським
Союзом

Правовий бюлетень Данської ради у справах біженців (DRC) в Україні | Випуск 85: 1 Вересня – 31 Жовтня 2022

1. Кабінет Міністрів повертає вибіркові перевірки місця проживання ВПО для контролю над виплатами допомоги на проживання

14 жовтня 2022 року Кабінет Міністрів вніс зміни до [Порядку надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам \(далі - ВПО\)](#) через прийняття [Постанови №1168](#), якою запроваджується практика перевірки місця проживання, що існувала раніше. Таким чином, територіальні органи Нацсоцслужби будуть проводити вибіркові перевірки фактичного місця проживання/перебування внутрішньо переміщених осіб.

У 2015 році та пізніше подібна практика призвела до великої кількості випадків свавільного припинення виплат допомоги на проживання для ВПО. Однак, знову запроваджена норма має певні процесуальні гарантії. Якщо ВПО відсутня за місцем проживання, що вказане у заяві про надання допомоги на проживання, орган соціального захисту залишає повідомлення для ВПО про необхідність протягом 10 днів відвідати структурний підрозділ з питань соціального захисту за місцем обліку для проходження ідентифікації.

ВПО, які подали заяву на отримання допомоги на проживання до 30 квітня 2022 року, але не отримали її, можуть подати таку [заяву](#) знову особисто або через пошту до місцевого органу соціального захисту населення до 1 грудня 2022 року.

2. Кабінет Міністрів надав відстрочку для ВПО за кредитами на житло, яке було пошкоджене чи знищене

12 жовтня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №1153](#), якою надається відстрочка платежів за кредитами на житло, яке було пошкоджене чи знищене. Відстрочка надаватиметься тим ВПО, які отримали пільговий довгостроковий державний кредит від Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву (Держмолодьжитло) згідно [Постанови №980](#) від 27 листопада 2019 року. Право на таку відстрочку отримали ВПО наступних категорій:

- ВПО, чиє житло було пошкоджене або знищене після 24 лютого 2022 року, за умови, що ВПО подала інформаційне повідомлення до Державного реєстру пошкодженого та знищеного майна

(див. [Правовий Бюлетень Данської Ради Випуск 78](#) для того, щоб дізнатися більше інформації про Реєстр)

- ВПО, чиє житло розташоване на території, де ведуться бойові дії, або на непідконтрольній уряду України території (далі - НПУТ).

Відстрочка може застосуватися протягом наступних періодів:

- Для знищеного житла – до моменту отримання ВПО компенсації за знищене житло
- За пошкоджене житло – до одного року із можливістю продовження відповідно до внутрішніх правил фінансової установи та залежно від ступеня пошкоджень.

3. Кабінет Міністрів оголосив про автоматичне продовження дії посвідок на проживання та паспортів громадян України на строк до 30 днів після припинення або скасування воєнного стану

21 жовтня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №1202](#) (набуття чинності – 26 жовтня 2022 року), якою оголосив про автоматичне продовження дії посвідок на проживання та паспортів громадян України за наступних умов:

- Строк дії посвідок на тимчасове або постійне проживання, строк дії яких закінчився або які підлягають обміну після 24 лютого 2022 року, буде автоматично продовжено на період воєнного стану та 30 днів після його припинення чи скасування (крім громадян Російської Федерації)
- Іноземці та особи без громадянства (крім громадян Російської Федерації) повинні подати необхідні документи для обміну таких посвідок протягом 30 днів після скасування чи припинення воєнного стану
- Строк дії паспортів громадян України у вигляді ID-картки, строк дії яких закінчився за 30 днів до 24 лютого 2022 року, а також паспортів зразка 1994 року (у паперовій формі), у які необхідно вклеїти нову фотокартку, продовжено на такий самий період. Такі паспорти можна обміняти або вклеїти фото протягом 30 днів після припинення чи скасування воєнного стану.

4. Кабінет Міністрів скасував мито за окремі види цивільної документації для ВПО на період воєнного стану

2 вересня 2022 року Кабінет Міністрів затвердив [Постанову №989](#) (набуття чинності – 8 вересня 2022 року) та скасував мито для ВПО за видачу та перевипуск наступних категорій цивільної документації протягом воєнного стану:

- Звернення за державну реєстрацію актів цивільного стану
- Повторну видачу свідоцтв про державну реєстрацію актів цивільного стану та свідоцтв, що видаються у зв'язку із зміною та поновленням актових записів цивільного стану

- Видачу витягів з Державного реєстру актів цивільного стану

ВПО також звільнені від сплати мита та оплати послуг відділів державної реєстрації актів цивільного стану.

5. Парламент запровадив значні податкові послаблення для отримувачів благодійної допомоги

З вересня 2022 року вступив в силу [Закон №2520-IX](#), яким, крім іншого, розширено список благодійної діяльності та отримувачів благодійної допомоги, які звільнені від оподаткування. Найважливішим є те, що фінансова допомога, надана іноземною владою для українців, які знаходяться під тимчасовим захистом за кордоном, звільняється від оподаткування. Це положення вирішує спірне правове питання, з яким стикнулися мільйони українців, які отримують щомісячну допомогу на проживання від урядів держав, де вони знаходяться. Такі особи раніше були зобов'язані включати подібну допомогу до складу загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку.

6. Кабінет Міністрів ввів у дію Порядок зарахування студентів з НПУТ без окремих документів

8 жовтня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №1137](#) (набуття чинності – 13 жовтня 2022 року), якою спростив правила зарахування до навчальних закладів вступників з НПУТ та територій, на яких ведуться бойові дії. Таким чином, встановлено наступні правила:

- Якщо вступник не має документа, який посвідчує особу, то його/її можуть зарахувати на підставі українського свідоцтва про народження або легалізованого іноземного свідоцтва та письмового зобов'язання отримати документ, що посвідчує особу, протягом шести місяців з початку навчання
- Якщо у вступника відсутні військово-облікові документи (військовий квиток, тимчасове посвідчення військовозобов'язаного тощо), то його/її може бути зараховано на підставі письмового зобов'язання отримати такий документ протягом шести місяців з початку навчання.

7. Кабінет Міністрів запровадив Порядок переведення окремих категорій студентів, в т.ч. – студентів з НПУТ та територій, на яких ведуться бойові дії, на бюджетну форму навчання

28 жовтня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №1224](#) (набуття чинності – 3 листопада 2022 року), якою запровадив нові правила переведення студентів з НПУТ та територій, де ведуться бойові дії, на бюджетну форму навчання з контрактної у державних та приватних закладах фахової передвищої та вищої освіти.

Для того, щоб претендувати на таке переведення, студент повинен відповідати наступним вимогам:

- Бути зарахованим до таких закладів освіти не пізніше 2021 року включно
- Проживати або переміститися з НПУТ чи територій, на яких ведуться бойові дії (як [визначено](#) Міністерством реінтеграції)

- Підтвердити реєстрацію на НПУТ або території, на якій ведуться бойові дії (Шляхом подання витягу з реєстру своєї територіальної громади, освітніх документів).

8. Кабінет Міністрів створив Координаційний штаб для забезпечення виїзду громадян України з НПУТ через інші країни

18 жовтня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №1187](#) (набуття чинності – 21 жовтня 2022 року), якою створив Координаційний штаб для забезпечення виїзду громадян України з НПУТ, в тому числі, - з Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, через територію інших країн. Штаб очолює Міністр реінтеграції. До складу Штабу входять представники міністерств, служб та гуманітарних організацій. Метою Штабу є забезпечення координації між державними органами щодо повернення громадян України з НПУТ через іноземні країни. Проблемними питаннями, які буде намагатися вирішити Штаб, є надання допомоги тим, хто виїхав з НПУТ, але лишається за кордоном, сприяння оформленню, видачі, обміну, пересиланню документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України для таких осіб.

9. Парламент уточнив правила щодо дозволів на працю для окремих категорій іноземців та осіб без громадянства

21 вересня 2022 року Верховна Рада прийняла [Закон №2623-IX](#) (набуття чинності – 15 жовтня 2022 року), яким представила зміни до правил застосування праці іноземців та осіб без громадянства. Наступні категорії осіб, крім інших, мають право отримати чи продовжити дію дозволів на працю:

- Особи, які подали заяву на визнання особою без громадянства та особи, які оскаржують рішення про невизнання особою без громадянства
- Іноземці та особи без громадянства, які приїхали в Україну на навчання у вищих навчальних закладах та збираються працювати в Україні протягом та після такого навчання, за умови працевлаштування не пізніше ніж за 30 календарних днів до моменту завершення навчання.

Також запроваджено наступні обмеження:

- Іноземці та особи без громадянства, щодо яких запроваджено санкції (міжнародні чи з боку України) не мають права працювати в Україні
- Дозволи на працю для громадян Російської Федерації та Білорусі можуть бути видані лише за погодженням із Службою Безпеки України.

10. Верховна Рада розширила права громадян Польщі в Україні

28 липня 2022 року Верховна Рада проголосувала за [Закон №2471-IX](#) (набуття чинності – 16 вересня 2022 року), яким надала наступні права та привілеї громадянам Польщі в Україні:

- Громадяни Польщі, їхні чоловіки/дружини та діти можуть залишатися в Україні на строк до 18 місяців з можливістю його продовження, якщо вони приїхали з території Республіки Польща

- Громадянин Польщі може бути працевлаштований без дозволу на працю
- Громадянин Польщі може отримати податковий номер та зареєструватися як платник податків
- Громадяни Польщі можуть отримувати соціальний захист та соціальні виплати
- Громадяни Польщі можуть вести бізнес та отримувати освіту на однакових умовах з громадянами України
- Громадяни Польщі мають право отримувати медичну допомогу на однакових умовах з громадянами України.

11. Кабінет Міністрів представив Порядок маркування емблемами об'єктів, які підпадають під дію норм МГП

21 жовтня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №1199](#) (набуття чинності – 25 жовтня 2022 року), якою запроваджуються правила маркування спеціальними емблемами об'єктів, які знаходяться під захистом Міжнародного гуманітарного права (далі – МГП). Такі емблеми будуть наноситися на наступні об'єкти:

- Об'єкти культурної спадщини
- Медичні формування та медичний транспорт
- Об'єкти критичної інфраструктури (водопостачання, тепlopостачання, енергопостачання), атомні електричні станції, сховища ядерного палива, дамби
- Об'єкти цивільного захисту
- Пошуково-рятувальні судна
- Об'єкти підвищеної небезпеки.

Перелік об'єктів, на які будуть наноситися розпізнавальні емблеми МГП, буде визначено відповідними міністерствами. Перелік буде уточнювати як мінімум щорічно. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування та суб'єкти господарювання, у власності чи у користуванні яких знаходяться ці об'єкти, є відповідальними за нанесення емблем. Відповідно до Постанови будуть використовуватися наступні емблеми:

ЕМБЛЕМА	ОБ'ЄКТ
	Медичні формування та медичний транспорт ¹
	Об'єкти цивільного захисту (в тому числі – укриттів)
A)	A) Розпізнавальну емблему може бути застосовано одноразово для

¹ Це зображення було взяте з Фейсбук-сторінки Товариства Червоного Хреста України: <https://www.facebook.com/RedCrossUkraine/photos/a.539438762759270/2503556799680780/?type=3>.

 В) 	<p>ідентифікації:</p> <ul style="list-style-type: none">• Об'єктів культурної спадщини поза спеціальним захистом• Осіб, які відповідальні за захист таких об'єктів та їхніх посвідчень. <p>В) Розпізнавальну емблему може бути застосовано триразово для ідентифікації:</p> <ul style="list-style-type: none">• Об'єкти культурної спадщини під спеціальним захистом• Транспорт залучений виключно до переміщення культурних цінностей• Укриттів для культурних цінностей на випадок збройного конфлікту
	Об'єкти підвищеної небезпеки
“SAR”.	Пошуково-рятувальні одиниці

Інші законодавчі зміни

1. Кабінет Міністрів дозволив морякам залишати територію України під час дії воєнного стану ([Постанова № 992](#) від 2 вересня 2022 р.).
2. Кабінет Міністрів доручив центральним та місцевим органам виконавчої влади створити на своїх офіційних веб-сайтах спеціальну рубрику для громадян, які проживають на НПУТ ([Розпорядження №791-р](#) від 7 вересня 2022 р.).
3. Кабінет Міністрів доручив Харківській обласній військовій адміністрації розміщувати осіб у гуртожитках закладів освіти ([Постанова №1004](#) від 7 вересня 2022 р.).
4. Верховна Рада утворила Тимчасову слідчу комісію з питань розслідування можливих порушень у сфері отримання, розподілу, зберігання та використання гуманітарної допомоги, а також неефективного використання державного майна, яке може бути використане для тимчасового розміщення ВПО ([Постанова №2603-IX](#) від 20 вересня 2022 р.).

5. Кабінет Міністрів дозволив працівникам підприємств, майно яких було знищене внаслідок війни, підтверджувати стаж роботи на підставі показань не менше двох свідків ([Постанова №1058](#) від 27 вересня 2022 р.).
6. Кабінет Міністрів дозволив професійним спортсменам та особам, які їх супроводжують, перетинати кордон під час дії воєнного стану ([Постанова №1082](#) від 27 вересня 2022 р.).
7. Верховна Рада дозволила деяким категоріям військовозобов'язаних жінок ставати на військовий облік за власним бажанням ([Закон №2664-IX](#) від 7 жовтня 2022 р.).

Верховна Рада встановила, що:

- Військовозобов'язані жінки з професійною або вищою медичною/фармацевтичною освітою зобов'язані стати на військовий облік
 - Військовозобов'язані жінки за професіями, що пов'язані з відповідною військовою спеціальністю, можуть стати на військовий облік за власним бажанням.
8. Кабінет Міністрів дозволив чоловікам, які відносяться до авіаційного персоналу, перетинати кордон під час дії воєнного стану ([Постанова №1148](#) від 4 жовтня 2022 р.).
 9. Кабінет Міністрів виділив 562 млн грн на паливну деревину для територій, що постраждали внаслідок війни ([Постанова №1139](#) від 8 жовтня 2022 р.).
 10. Кабінет Міністрів прийняв правила щодо післявоєнного відновлення територій, що постраждали внаслідок війни ([Постанова №1159](#) від 14 жовтня 2022 р.).
 11. Кабінет Міністрів вніс зміни в Тимчасовий порядок щодо продовження дії закордонних паспортів та вирішив застосовувати його тільки у разі відсутності у відповідного органу влади можливості переоформити паспорт або у разі необхідності термінового виїзду особи за межі України ([Постанова №1185](#) від 18 жовтня 2022 р.).
 12. Кабінет Міністрів надав право звільненим з полону особам на безоплатну первинну правову допомогу ([Постанова №1210](#) від 28 жовтня 2022 р.).

Цей правовий бюлетень розроблений завдяки фінансовій підтримці у рамках цивільного захисту та гуманітарної допомоги Європейського Союзу.

Деякі терміни, що використовуються у цьому документі, взяті із законопроектів або чинного законодавства. Відповідальність за зміст бюлетеня несуть виключно автори. Погляди, висловлені в цьому документі, жодним чином не повинні сприйматися як відображення офіційної позиції Європейського Союзу чи Данської ради у справах біженців (DRC). Ні Європейська Комісія, ні DRC не несуть відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в ньому.